

REGIJSKO SELEKCIJSKO TEKMOVANJE S PODROČJA SLOVENŠČINE ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2024/2025

SREČA(NJA) V PROSTORU IN ČASU

1. in 2. letnik – gimnazijski programi

1. in 2. letnik – srednji strokovni programi

Mateja Gomboc: *Gorica*

Iztok Mlakar: *izbor šansonov*

NAVODILA ZA PISANJE RAZLAGALNEGA SPISA

Čas pisanja: 90 minut

Preberite odlomek in pesem.

Odlomek

Aleksa sem spoznala tisto poletje na Soči /.../

Tako smo obudili navado svojih prednikov in začeli hoditi na Sočo. Pri Solkanu je bilo urejeno zajetje, malo više so se urili kajakaši. Voda je bila ledeno mrzla, a samo prvi hip. Posedali smo na skalah na obrežju in se nastavljali soncu. /.../

No, se strinjam, tudi meni se življenje mojih starih ne zdi razburljivo, sem skomignila. Njima se zdi. /.../

Dolgočasna sta ...

Pomislila sem in najbrž dolgo molčala. Aleks me je čakal. Jaz bom pa za svoje življenje poskrbela, da bo razburljivo, ker takega hočem, sem se zavnala na brisači. Sploh pa se mi zdi, da ni meja tista, ki ga bo določila. Mi smo drugačni od naših ta starih. Mislim, da je bil Seneka tisti, ki je rekel, da ni rojen za to, da bi ždel na enem kraju, njegova domovina je svet. Zdaj, pri sedemnajstih, še nisem svobodna, ma bom! Bom! To pa je odločnost, se je Aleks odmaknil od mene. Si se je ustrašil? sem se nalašč pomaknila k njemu. Ne, se je posmejal, občudujem jo. Zdaj, ko se pozna, bom morda smel videti in vedeti, kam vse te bo nesla pot. Morda bom šel kdaj celo zraven. Greva za začetek ... v vodo?

(Mateja, Gomboc. *Gorica*. Dob: Miš, 2023, str. 312, 315, 316.)

2/4

Pesem

V življenju mi niso pršparani bli zakramenti,
jest dal sem že skozi soj krst an pokoru an birmo.
Imel nekej pup sem, ma vse so zamenjale firmu,
prjatli vsi šli so al pej so pod zemljo kontenti.

Vse lahko pogrešam, ma prou vse, samo ne bičiklete,
ka z njo se bom mogu še kejšen bot peljat na Soču,
pej tam si umiri bom šolne sezu an kalcete
an soje bom noge spoštljivo u vodo potoču.

Jest, Soča, s tabo rad reku bi kejšno besedo,
če nečeš, pej neč, bom pej samo te gledu,
ko štufa an zmatrana tečeš po strugi,
an delaš taku ku jest to, kar čjo drugi.
An glih taku ku jest tudi ti puhna si gnuja,
staramo se, zlata moja, kej češ,
če štronco rodiš se, štronco umreš.

Tku vsa svoja leta jest djelal debele sem bale,
življenje zna spisat ma prou strašno grde romane,
če slep si an šutast¹ si zmisliš usaj kejšne ideale,
ma takim ku jest sem na koncu prou neč ne ostane.

(Mlakar, Iztok. *Balade in štroncade*. 1994, Soča.
<http://www2.arnes.si/~tverbo/mlakar/2.02.soca.txt>,
dostop 7. 1. 2025.)

3/4

¹ neumen

»Jest, Soča, s tabo rad reku bi kejšno besedo«

O čem se Lili in Aleks pogovarjata ob Soči? Opreделите se do teme njunega pogovora in jo povežite s temo romana.

Presodite, ali se pogled lirskega subjekta na reko v Mlakarjevem šansonu razlikuje od pripovedovalkeinega pogleda na reko v romanu.

Razložite, kaj po vašem mnenju Soča simbolizira v pesmi in kaj v odlomku.

Katero slogovno značilnost prepoznate v odlomku in katero v pesmi? Vsako pojasnite in utemeljite njeno prepričljivost.

Želimo Vam ustvarjalno pisanje.